

Universal Declaration of Human Rights - Talysh

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the UDHR in Unicode project, <http://www.unicode.org/udhr>.

İNSONI HƏXON BARƏDƏ UMUMİYƏ BƏYONNOMƏ

Tərcüməkə: Allahverdi BAYRAMI,

Redaktəkə: Ataxan ƏBİLOV

09.12.11

Preambula

Bə insoni avlodon həmməy xasbıə ləyoğətə fikfamon iyan çəvon bərobərbıə, yəndiku conubə həxon zune - ozodəti, ədoləti iyan sulhbeyəti əsosiנə şərtbe bə nəzə seədə;

Bə insoni həxon beitonəti iyan nifrət kardeəti bəşəriyyəti bə dəhşətvardə barbarizmi səbəb be, həmçinin bə sıxankarde, etiqadbaste ozodəti malikbıə, tarsiku, ehtijociku ozodbıə dınyo ofəyemonəti çı bəşəriyyəti ən ali piyəybe bə nəzə seədə;

İnsoni bə zulmi-istibdodi vəynə bənə oxonə vasitə bə ğiyom eşte məcbur nıbe təmin kayro insoni həxon de ğanuni hukuməti dasti mıdafiə karde zəruribe bə nəzə seədə;

Xəlğon arədə mehribanə munasibəton oko dastək doy vacibəti bə nəzə seədə;

İbıə Milləton xalqon İbıə Milləton Təşkilati (İMT) Nizomnomədə bə əsosiנə insoni həxon, bə insoni şəxsiyyəti ləyoğəti iyan ğiyməti, merdon-jenon həxon bərobərəti bovə kay təsdiğ karde, həmçinin həniyən heviyə ozodəti şəraitədə bə sosialə tərəğği nailbe iyan bo jimoni şəraiti çəkbeyo koməq karde bə qətm doə be bə nəzə seədə;

Uzvbıə devləton de İMT həmkəəti şəraitədə bə insoni həxon iyan əsosiנə ozodətiyon bəməl vardero koməqəti karde bəştə ehdə peqəteəti bə nəzə seədə;

İn həxon iyan ozodətiyon tam dərk kardeyo həmonə ehdəpeqətiyon bə vırə rosnıye yolə əhəmiyyət kəsb kardeəti bə nəzə seədəy;

İMT Penə Məclis

bəyon kardədə İnsoni Həxon barədə Umumiyə Bəyonnomə qələy vəzifə təkı, açayən bə vırə rəse qorə bəpe həmmə milləton iyan dəvləton joğə cəhd bıkən ki, har kəs iyan cəmiyyəti har qılə orqan in Bəyonnomə ıstə dastədə rəhbər qəte əsodə maarifvonəti ya de tədrisə roy bə in həxon iyan ozodətiyon hurmətkarde iyan əvoni təmin kayro dastək be bızno, milli iyan beynəlxalqə səviyyədə de tərəqqipərvərə tədbiron roy həm İMT uzvbıə xəlğon, həməən çəvon yuristiksiyə jiyobıə əraziyonədə jiyə xəlğon arədə həmməyəvo iyan effektiv zınə bıbu.

Maddə 1

Həmmə insonon bəştə ləyoğəti iyan həxonro ozod iyan bərobər movardə bedən. Çəvon şuur iyan vicdon hese, əve ki, deyəndı munasibətədə bənə bıvə rəftor kardəninin.

Maddə 2

Har qılə şəxs ıstə irqi, pusti ranqi, cinsi, zıvoni, dini iyan co ağıdə, milli ya sosial səvoni, əmlakə, sosialə movqe iyan co vəziyyəti bəşkrə nıbə in Bəyonnomədə elon kardə bıə həmmə həxon iyan ozodətiyon malik bənine.

Çumiku ziodə, çı həminə şəxsi mənsubbıə məmləkəti ya ərazi, çı ərazi mustəğiləti, ǵəyyuməti jiyobe, ıstənidarənıbə be ya suverenəti har curə şıklədə məhdud beku başkrə nıbə, siyasiyə, huǵuǵiyə iyan beynəlxalǵə statusiku bə nav omə co-səçunətiyon barde əbuni.

Maddə 3

Har şəxsi bo jiye, bo ozodəti iyan şəxsi dastnıjənəti həxiş hese.

Maddə 4

Hiç kəs bənə kolə (nokə) ya şıkrə vəziyyətədə oǵəte əbuni; ǵuldorəti iyan ǵulə huriyemon həmməy formondə ǵədəǵən kardə bedə.

Maddə 5

Hiç kəs bə əzobi, ya ǵəddorə, çəy ləyoǵəti bə ji vardə ǵeyri-insonə münəsbəton, bə cəzoon məruz nibənine.

Maddə 6

Har qılə şəxs konco bedə bıbu ıstə həxe subyektəti zinəyəti həxiş heste .

Maddə 7

Həmmə insonon ǵanuni vədə bərobərin iyan qanuni tərəfiku bərobər şıklədə ıstəni mudafiə həxjon hestışone. Həmmə insonon ın Bəyonnomə dəcvoniyə har curə co-vıjniyətıonku, bə jələvonə co-vıjniyətıon har curə cəhdiku bərobər şıklədə mudafiə həxjon hestışone.

Maddə 8

Har qılə şəxsi Konstitusiyə ya ǵanuni bəy doə həxon dəcvoniyə vaxtədə səlohiyətınə milliyə məhkəmon tərəfiku ıstə həxon mudafiə karde həxiş heste.

Maddə 9

Hiç kəs ıstənbəsə bə həbs, bo qəte ya bə kuçovnə məruz mande əzini.

Maddə 10

Har qılə şəxsi çəy həx iyan vəzlfon təyin kardeyo iyan bəyo handə bıə cinoyətə ittihomon əsosi be mǵəyyən kardeyo, bəçəy koy mustəǵılə, bitərəfə məhkəmədə tam bərobərəti əsasədə, de oşkoəti iyan çı ədoləti həmməy tələbon çəş karde şərəitədə diyə kəy həxiş heste.

Maddə 11

1. Cinayət kardeədə ittihombıə har qılə şəxs tovə çəy qıno bəçəy mudafiəyo həmmə imkonon təminbıə oja məhkəmə istintaǵədə de ǵanuniyə ro sıbut be, beqıno hisobbe həxiş heste.

2. Hiç qılə şəxs de milliyə ǵanundoəti iyan de beynəlxalǵə həxon əsosi bino be vaxt cinoyət hisob nıbə hərəkət iyan behərəkəton qorə cinoyətədə ittihom be əzini. Həmçinin bəy cinoyəti kardə vaxtədə tətbiǵ bey zinə cəzoku qonə cəzo tətbiǵ bey əzini.

Maddə 12

Hiç qılə şəxs bə şəxsiyə, xeyzonə mudaxilə, kə-bə ənəqıniyəti, bəyəndı məktub nıvıšte nunəkiliyəti, bəştə şərəfi iyan nufuzi ıstənbəsə ǵəsdi məruz be əzini. Har kəsi bə joǵo mudaxilə iyan ǵəsdi çı ǵanuni tərəfiku mudafiə bey həxiş heste.

Maddə 13

1. Har qılə şəxsi har qılə məmləkəti hududədə sərbəst hərəkət karde iyan jimonə vırə səçniye həxiş heste.
2. Har kəsi iştən olkən daxil be şərti har qılə məmləkət tərək karde iyan bəştə olkə oqarde həxiş heste.

Maddə 14

1. Har qılə şəxsi təqibiku co məmləkətdə boştəno pənohqo nəve, həmçinin çı pənohqoadə istifadə karde həxiş heste.
2. Çı həxədə həğiğətən bə geyri-siyasiyə cinayəton ro doədə, ya bə İMT-i məğsədon iyan prinsipəon zidd hərəkətonku bə nəv omə təğibon vaxti istifadə karde əbuni.

Maddə 15

1. Har qələ şəxsi vətəndoşəti həxiş heste.
2. Hiç kəs iştənbəsə vətəndoşəti, iyan vətəndoşəti dəqişkarde həxeku məhrum karde əbuni.

Maddə 16

1. Bə perəsemonə sini rəsə merdon iyan jenon irqiyə, milliyə, diniyə ələməton qorə hiç qılə məhdudiyyət nübəy bə nikah daxilbe iyan kəxivəndbe həx hesteşone. Əvon bə nikah daxil beədə, nikahi muddətdə ya çəy dəcvonə vaxtədə çı eyni həxonku istifadə kardədən.
2. Nikah bə nikahi daxil bə har dıqlə tərəf ozodə iyan tam rozi beədə dəbastə bedə.
3. Xeyzon çı cəmiyyəti təbiə iyan sərqrupə vahide, çəy çı cəmiyyəti iyan devləti tərəfikü müdafiəbey həxiş heste.

Maddə 17

1. Har qılə şəxsi həm colinə, həmən de co kəson bə ico mulkiyyət xivəndbey həxiş heste.
2. Hiç kəsi iştənbəsə çı mulkiyyətə məhrum karde əbuni.

Maddə 18

Har qılə şəxsi fikir, vicdon iyan din ozodəti həxiş heste. Bı həxe iştə dini iyan etiğati dəqiş karde ozodəti, bəştə dini iyan bovə kardəyon təhsil, divo kay, dini iyan ritualə ayinon icro kay vaxti colinə, ya de cəkəson bə ico, oşko ya fərdi şikilədə etiğad kay daxile.

Maddə 19

Har qılə şəxsi əğıdə iyan əy sərbəst ifadə karde ozodətiş heste; bı həxe be manə bə əğıdə malikbe iyan informasiyon ya ideyaon devləti sərhədiku bə şıkrə nübə de dilipiyə vasitəon nəve, ya bə dast varde, pəvilo kay ozodəti daxile.

Maddə 20

1. Har qılə şəxsi bə dinc yığıncağon iyan assosasiyon ozodəti həxiş heste.
2. Hiç kəsi bə konsə qılə assosiasiya uzvəti məcbur karde əbuni.

Maddə 21

1. Har qılə şəxsi devləti idarə kardeədə ya bilavasitə, ya ozodə şikilədə vijniyəbıə numayəndon vasitə iştirak kay həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi işta olkədə devlāti idaronədə xıdmət kardeyo bə bərobar imkoni həxiş heste.

3. Xəlği iradə çı iqtidara hakimiyəti əsas bənine; In iradə iştəni de nunəkilə sədodoymonə roy, umumiyə iyan bərobara vijoniyə həxe, ya sədodoymonə ozodəti təmin bıkə de co eynimənəynə forməyon dəvoniyə bıə mutəmadi iyan soxtə nıkardemonə vıjınon nişo doənine.

Maddə 22

Har qılə şəxsi çı cəmiyəti uzv təkı sosialə müdafiəş bənine iyan de milliyə ya beynəlxəlğə həmkəoti roon, har devlāti soxtəmoni iyan pəsursən dairədə çəy ləyoğəti müdafiə iyan şəxsiyəti ozodə ovciyo iqtisadiyə, sosialə iyan mədəniyə sahədə həxonuş heste.

Maddə 23

1. Har qılə şəxsi de zəhməti dastkə bey, sərbəstə koy vırə saçın karde, ədolətina iyan çokə ko şəraitı bey, iyan bekoətikü müdafiə bey həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi hiç qılə co-vıjniyəti nıbrə bo i curə koy i curə zəhməthəx səy həxiş heste.

3. Har kobikə şəxsi bəştə koy qorə lozim beədə de co sosialə müdafiə vasitəon təmom bıə, çəy iştəni iyan xeyzoni loyiğina quzoroni təminbıkə ədalətina iyan qənoətbəxşə maaş səy həxiş heste.

4. Har qılə şəxsi həmkaron ittifoğ soxtə iyan işta sosialə marağon müdafiə kardeyo bə həmkaron ittifağı uzvbey həxiş heste.

Maddə 24

Har qılə şəxsi istirohət, iyan asudə vaxt, həmçinin koyə ruji bəağılnıştə hudud, iyan maaş doə bıə mutəmadiyə məzuniyəti həxiş heste.

Maddə 25

1. Har qılə şəxsi iştəni iyan xeyzoni səhləti iyan rifahi təmin kardeyo lozimbrə hardemon, takanemon, tibbiyə xıdmət, iyan lozimi sosialə təminatən daxilbrə jimonə səviyyə iyan bekorəti, noxəşəti, əliləti, vevə mandəəti, pibeyəti, iyan çı şəxsi iştənikü bə şıkrənubə səbəbonku jimonə vasitəon qın kardeədə bə təminatı həxiş heste.

2. Moəti iyan hırdənəti bə məxsusiyə geydi iyan koməq səy həxiş heste. Nikohi səkiştədə, ya nikohiku bəkəno movardəbrə hırdənən i curə sosialə müdafiəku istifadə kardəninin.

Maddə 26

1. Har qılə şəxsi təhsil səy həxiş heste. Kami ibtidai iyan umumiyə təhsil bepul bənine. İbtidaiyə təhsil icbari bənine. Har kəsi bo texnikiyə iyan pişə təhsili səyo imkanuş bənine. Ali təhsilən de har kəsi gəbiliyyəti bə həmməy i curə dərəcədə mıyəsər bənine.

2. Təhsil - bo insoni şəxsiyəti tam inkişafıyo iyan bə insoni həxon iyan bə əsasınə ozodəti hurməti zyod kardeyo səbəro kardə bənine. Təhsil xəlğon irqi iyan diniyə qrupon arədə, iyan dı dərəsəmon, duruminəti iyan dustəti mehkəm kardeyo iyan İbrə Milləton sulhi oğəte sahədə fəaliyəti nişo doyo koməq kardənine.

3. Valideynon boşta hırdəsininə ağılon təhsili novi saçın kardeədə sərbəstin.

Maddə 27

1. Har qılə şəxsi cəmiyəti mədəniyə jimonədə iştirək karde, hınəsənətikü həzz səy, elmiyə tərəğğiyyədə iştirək karde iyan çəy foydəku istifadə karde həxiş heste.

2. Har qılə şəxsi müəllif bə elmiyə, ədəbiyə iyan hunəsənətə əsəron səkiştədə bə məydon beşə maddiyə iyan mənəviyə mənəfeyon noğə doy həxiş heste.

Maddə 28

Har qılə şəxsi bun Bəyonnomədə əks biə həx iyan ozodətion tam təminbiə sosialə iyan beynəlxəlğə reçini həxiş heste.

Maddə 29

1. Har qılə şəxsi əncəx çəy ozod iyan tam inkişafış münkunbiə cəmiyəti vədə vəzifonış heste.

2. İştə həx iyan ozodətion bə əməl vardeədə har qılə şəxs əncəx bə jələvonə məhdudiyəton məruz mande bəzine ki, əvon çı ғанuni tərəfikü çı co kəson həx iyan ozodətion zine iyan bəvon hurmət be təminatiku, iyan demokratikə cəmiyəti əxlaqiə, ictimaiyə, asayışə iyan umumiyə rifahə tələbon bə vırə rosne məğsədi təmin kardəyku bə nav bo.

3. In həx iyan ozodətion bə əməl varde bə İMT məğsəd iyan prinsipəon zidd nihənine.

Maddə 30

In Bəyonnomədə hiççi bə konsə qılə devləti, bə şəxson qrupi, iyan bə co-co şəxson Bəyonnomədə elanbiə həx iyan ozodətion məhv kardeyo səbərobə de har qılə fəaliyyəti dastko be, ya konsə qılə joğə hərəkəti bə əməl varde həx doy təkinə təfsir karde əbuni.
